

nden geref.
F. L. Bak-
dingsraad
dat in geen
e van Arne-
e, werd ge-
genover den
pelijk was,
an het So-
ogenaamde
ag van den
ap van Je-
gen konden
uitgeen blijkt
erentie van
ones was
aarn niet
t komt,
e komen
en, ont-
id. De tie-
v. d. W.).
N.Z.R. (en
16. Stanley
niet gevaar-
Bakker.....
den la-
e con-
ar dr F. L.
an Stan-
iden. Te-
dit dit boek
g maar rus-
ven hebben:
e vertegen-
invloede in-
aan met te
c van dr F.
schaapskooi
t. In Makas-
sche kerken
en te halen.
e synode van
urig protes-
n Makassar!
dhoven, dat
Madjalis van
van de mid-
te steunen
van f 25.000
jaarlijks bij
sloot men dr
elbare school
n. 29)

A. van An-
dend aan het
an Zending-
ommissie ter
Zendingraad
erteekend na-
gema. Scherp
een N-Indi-
werken. Ge-
ma gebeurde.
h. 17. Voorts
arnen in zen-
le schadelijke

gen, hun één-
organisatie niet
et samen-wer-
heid aan „de
h geen waar-
te van de zen-
om des gewe-
belsche opvat-
taken gegeven

dernen de ge-
vervalscht.
elen van zen-
g zelf besmet
schadelijkste
loopt te ont-
n ligt, dat de
len voorgrond
rnamelijk een
ir van kerk en
als hervormers
ten het voor-
h keere tegen
schappelijk en
t als de taak

eformatie“, 23
de conferentie
ts en bij meer

De rapporteur
s. Uit het rap-
den van finan-
twoordelijkheid
g der School“.
n dr Bergema
n verantwoord-
met den gang
ning zal door

Zoo zien we de gevolgen van het zich op een hellend vlak begeven. In 1946 aansluiting bij de internationale zendingsorganisatie door de gebonden geref. kerken, onder het voorwendsel: de modernistische invloed als b.v. van Stanley Jones wordt niet meer zoo sterk in den I.Z.R. gevoeld. In 1947 medewerking verleenen met de conferentie te Makassar. In 1948 het officieel steunen van een Raad, die vriendschappelijke betrekkingen onderhoudt met Stanley Jones. Denkt men zoo een „heerbaan“ aan te leggen in de Indische wildernis, door mede te werken met de verkondiging van een marxistisch evangelie? Alleen het zuivere Woord van God kan Indië redden (Jes. 40:3-9; 1 Petr. 1 vs 22-25); alles wat daar niet mee overeenkomt is verdorrend gras.

Als we daarom verder lezen in de makassarsche besluiten: „De bemoeienissen van het Centraal Comité voor Voorlichting en Verkondiging strekt zich ook uit tot verkondiging en voorlichting voor de radio-microfoon“²⁰), dan gaan we beseffen, dat men alle middelen aan zal grijpen om met name de jeugd te doordrenken met de gedachten, die in de oecumenische beweging gangbaar zijn. We denken aan wat hier te lande geschiedt door I.K.O.R. en Oecumenischen Jeugdraad. Ten aanzien van de jeugd werd dan ook uitgesproken, dat de jeugd overtuigd moet worden van de beteekenis van „de oecumenische gemeenschap. Daarom is het noodig, dat er contact gelegd wordt tusschen de Christelijke jeugd in Indonesië met die in de geheele wereld“.²¹) We twijfelen er niet aan, of op deze manier zal, wat er nog over is van de resultaten der gereformeerde zending uit de dagen der Compagnie, spoedig verdwenen zijn.

Verwonderen kan het ook niet meer, als we lezen, dat de commissie „Kerk, Volk en Staat“ uitspreekt: „In de Kerkgemeenschap is de genade Gods in Jezus Christus grondslag en maatstaf voor alle zaken, terwijl in de gemeenschap van Volk en Staat het recht grondslag en maatstaf is voor alle zaken. Volgens het getuigenis van den Bijbel is het recht een gave Gods aan alle menschen, van welken godsdienst ook“. Hier wordt Christus losgemaakt van de politiek. Daarom gaat men consequent verder: „Ieder Christen is vanzelf lid van de Kerkgemeenschap en lid van de gemeenschap Volk en Staat. Ieder streven tot verheffing van het volk en tot vorming van den Staat behoort tot de gezamenlijke taak van ieder Christen en de niet-Christen. Wanneer daarom voor dat doel politieke partijen gesticht worden, is het goed, dat de Christenen zich voortdurend bewust zijn van hun vrijheid, zelf vast te stellen, of zij lid kunnen worden, of van een politieke partij, waarvan alleen Christenen lid kunnen worden, of van een politieke partij, waarvan Christenen, Chinezen, Mohammedanen e.a. samen lid zijn“. Er komt dan wel achteraan: „Maar op welk levensterrein ook, dus ook het politieke terrein, moet ieder Christen voortdurend toonen en zich bewust zijn Gode meer te gehoorzamen dan menschen“.²²), doch dit kan het feit niet goedpraten, dat men, uitgaande van een gemeens-gratie-theorie, stellingen verdedigd heeft, die ook gehanteerd werden door Hitler en de P. v. d. A. Als IEDER streven tot verheffing van het volk en tot vorming van den staat een gezamenlijke taak is van christen en niet-christen, dan wordt godsdienst een privéaangelegenheid. „Tegenover de bewegingen en het streven van de Indonesische staatsburgers van welken godsdienst (ook), tot verheffing van het volk en tot het thans stichten van den staat Indonesia, moet ieder Christen van harte bereid zijn samen te werken en hulp te verleenen“.²³) (Spatieeringen van mij, v. d. W.). Hier triumpheert Stanley Jones reeds. De doorbraak is volkomen, de antithese opgeheven. Men volgt het voorbeeld van de Russische Orthodoxe Kerk, die in 1943 met het Kremlin vrede sloot.

In 1847 kwam Groen's „Ongeloof en Revolutie“ uit. In datzelfde jaar, voorafgaande aan 't revolutie-jaar 1848, droeg Da Costa zijn tijdzang: „Wachter! Wat is er van den Nacht?“ voor.

Werd, honderd jaar later, op de Conferentie van Makassar (Maart 1947), besluten „Ongeloof en Revolutie“ in het maleisch te vertalen om zoo krachtig de bezwaren naar voren te brengen tegen den geest der eeuw? Helaas, Groen en Da Costa zijn in Makassar door velen, die zeggen hun nazaten te zijn, verloochend. Als men de besluiten en rapporten leest, kan men met Da Costa zeggen: 't Is de oude omwentelingsmet. Weér brullend uit haar graf!

Op de synode van Dordrecht in 1619 vermaanden de buitenlandsche theologen, vertegenwoordigend „de gereformeerde wereldkerk“, onze vaders om in de leer van de nederlandsche gereformeerde Kerken, „deze rechtsinnighe, Godsalighe ende eenvoudige Confessie des geloofs standvastelick te willen volharder, deselve den nacomelingen onvervalscht te willen naar laten, ende tot de comste onzes Heeren Jesu Christi, onvervalscht te willen bewaren“. Onze vaders hebben op dezen votum dordracenum (wensch van Dordrecht) bevestigend geantwoord.²⁴)

Wie overeenkomstig deze belofte,

²⁰) A.w. blz. 27. ²¹) A.w. blz. 23.

²²) A.w. blz. 30, 31. ²³) A.w. blz. 31.

²⁴) Dr A. Kuyper, E Voto Dordraceno, Voorwoord.

e voto dordraceno, zending wil drijven, kan met den Raad van Makassar niet medewerken. Als deze de ontworpen plannen gaat uitvoeren, zal dit immers leiden tot ondermijning van het eenige fundament (kerk, opleiding) en een bouwen met hout, hooi, stoppelen (arbeid op velerlei terrein). Mogen de christelijke gereformeerde kerken en de Gereformeerde Zendingbond dit al meer gaan inzien, ook al zal deswege 't isolement gekozen moeten worden. Mogen ook de oogen van velen in de gebonden gereformeerde kerken opengaan, zoodat hun duidelijk wordt, dat, nu hun kerken met dezen georganiseerden afval meedoen, ze geroepen zijn krachtens het ambt aller geloovigen zich ook van deze kerkelijke zonde vrij te maken! De dankbaarheid aan den Heere, die terugkeer geeft tot Zijn Woord, kome onder ons uit in een krachtige positie-keuze tégen de revolutie, vóór het evangelie. Dit raakt onmiddellijk de zending. Immers: de belofte des evangelies moet alle volken en menschen, tot welke God naar Zijn welbehagen Zijn evangelie zendt, verkondigd en voorgesteld worden, met bevel van bekeering en geloof (D. L. R., II, 5). En deze leer willen we toch onvervalscht bewaren „tot de comste onzes Heeren Jesu Christi“? Dat dan allen, die zonen der reformatie heeten willen, niet in het minst wanneer ze zending gaan drijven, met ernst de volgende vraag van Da Costa overwegen:

O Volk, in vroeger eeuw Hervormings Eerstgeboren! wat werdt, wat zult gij thands? Wien zult gij toebehooren? den God des hemels en des Bijbels — of der Eeuw?²⁵) S. v. d. W.

²⁵) Da Costa, in: Wachter! Wat is er van den Nacht?

VITRINGA

UIT DE HISTORIE

over nut, noodzakelijkheid, gezag van Synoden X

13. Vitringa heeft betoogd, dat hij niet behoort tot het slag menschen, die hun broeders, ook om het minste verschil inzake de aangenomen leer, voor de kerkelijke rechtbanken willen slepen en hen, zoo ze weigeren hun zin te doen, als kettters brandmerken en te boek stellen. Hij acht, dat het fundament des geloofs door geen andere leerregels en dogma's moet worden omschreven dan door zulke, die in de Goddelijke Schriftuur ten duidelijkste zijn voorgeschreven en bepaald, en waarvan op 't klaarst gezien wordt, dat ze behooren tot het wezen van den christelijken godsdienst.

Hij oordeelt, dat het onderzoek der leeringen, die in de kerken en hogescholen der christelijke republiek

worden voorgedragen, noodzakelijk is. Maar dat alle schuld, zoo die aanwezig is, alleen moet toegeschreven worden aan de wijze, waarop de Synoden gehouden zijn. Immers, het is mogelijk

dat de Synoden niet vrij zijn, maar aan eenige hogere autoriteit, 't zij politieke of kerkelijke, onderworpen zijn;

dat bij de leden ervaring in Goddelijke en geestelijke zaken, (voorts) wijsheid, liefde en de ware Gods-vrucht gemist wordt;

dat in haar domineert een onmatig partijdig drijven en dat men recht spreekt naar gunst en niet naar waarheid;

dat men (zooals de oude Joden het zoo keurig uitdrukken) „het oordeel niet laat glazen“, maar men het lichtvaardig en onbezonnen er door jaagt;

dat men in de kennisname en beoordeeling der zaken en in het opstellen van de besluiten en regelen met meer aanmatiging te werk gaat dan toegelaten wordt door het principe der christelijke discipline, die alle heerschappij over de gewetens der menschen verwerpt, en door de broederlijke gemeenschap aller geloovigen;

dat men bij het oordeelen een bedriegelijke norm volgt;

dat men ten slotte, de minder noodzakelijke leerstukken des geloofs met de noodzakelijke, de zekere met de onzekere vermengende, alle mogelijke verschil van gevoelen, zelfs metafysische quaestie's, waarover in de scholen door lieden, die niet veel anders te doen hebben, vrijelijk wordt gediscuteerd, niet uitgezonderd, aan een publieke uitspraak onderwerpt en door straf-bepalingen daaraan grenzen stelt. Zoodat men de te eeren vrijheid van profeteeren en verbreiding van vermeerderde kennis tegen recht en billijkheid in, kluistert, ja zelfs uitdooft; den Heiligen Geest Zelf in diens werkingen de maat voorschrijft, de geestes-producten van hooger staande menschen versmoort, hun pogingen remt, en onverstandig den oogst van het goede kruid tegelijk met het onkruid uitrekt.

In dit opzicht wordt zonder twijfel zeer zwaar gezondigd, en zij, wien deze zaken zijn opgedragen, hebben wel op hun hoede te zijn, zich hierin niet te misgaan. Zelf acht ik dit 'n kwestie van de nauwlettendste zorg en omzichtigheid, die het utterste vergt van de wijsheid der beste en ervarenste menschen, zegt Vitringa.

In elk geval houd ik voor zeker, dat die vorm van Synoden, welke rechtspreken in geloofs-zaken, 't meest aanbevelenswaardig is, die, afgestemd op den christelijken eenvoud, alle hooghartigheid, arrogantie, heerschappij en officieel gedoe van wereldlijke rechtbanken zooveel mogelijk uitsluitend, aan den vrede, de liefde, de eendracht en het geduld, met de zucht, den broeder te behouden, zooveel plaats inruimt, als met de christelijke discipline bestaanbaar is en haar is voorgeschreven — en die niet alleen de eene mensch van den anderen, maar ook de eene broeder van den anderen broeder die zijn rechter is, zonder krenking der gerechtigheid, terecht verwachten mag. P. D.

Eenige bijdragen tot opening der Schriften (I)

POP. WETENSCH. SCHETSEN

„De opening Uwer woorden geeft licht, de eenvoudigen verstandig makende“.

Psalm 119: 130.

Als een van de diepste motieven die geleid hebben tot vrijmaking mag men wel beschouwen: de begeerte om te blijven bij (en steeds meer terug te keeren tot) de eenvoud der Schrift.

Dat deze intusschen niets gemeen heeft met wetenschappelijke gemakzucht, daarvan getuigt wel bijzonder het leven van wijlen Prof. Greijdanus. Zijn vrijwel onafgebroken ingespannen exegetische arbeid doet het ons verstaan, dat zijn weigering van het juk der wetenschap toch alleen was: een vasthouden van den sleutel der kennis (vgl. Luc. 11: 52).

Een werkelijk eeren van zijn nagedachtenis kan zich dan ook niet beperken tot een noemen van zijn naam zoo af en toe. Ook niet tot een overnemen van wat hij over dezen of genen tekst heeft geschreven in zijn commentaren.

De wil om zijn geloof na te volgen (vgl. Hebr. 13 vs 7) moet allermee openbaar worden in een door-dringen tot de Schrift zelf.

De weinige woorden hierboven mogen voldoende zijn, om duidelijk te maken, wat ons bezielt, nu we het verzoek van den redacteur gaan inwilligen, om in dit blad de lezers bezig te houden met enkele gedeelten uit het N.T., waarvan we den laatsten tijd studie maakten.

Nog enkele opmerkingen voor we beginnen.

De nadruk is er op gelegd, dat wat gepubliceerd wordt „te volgen“ moet zijn. Dat deed me er toe besluiten, niet alleen den uitleg van die punten weg te laten, waarvoor kennis van het Grieksch vereischt is, maar ook het citeeren van commentaren zooveel mogelijk te beperken. In 't algemeen zal men slechts de meening van de K.V. (die ook voor ieder toegankelijk is) en van den Bottenburg-commentaar vermeld vinden. Wie meer wil weten en kan bereiken, vindt in de laatste voldoende verwijzingen naar verdere exegeten.

Uit den aard der zaak zal men doorgaans ons zien afwijken van bovengenoemde verklaringen. Immers:

anders zou toch eigenlijk de voornaamste reden tot publicatie ontbreken. Men zal intusschen wel willen gelooven, dat dit aan ons respect voor de desbetreffende exegeten geen afbreuk doet.

We willen dan een aanvang maken met een reeks artikelen, die zich in hoofdzaak zullen bewegen om Paulus' brief aan de gemeente te Rome.

Rechtvaardigheid Gods uit geloof tot geloof

„Want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelfde geopenbaard uit geloof tot geloof, gelijk geschreven is: Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven“ (Rom. 1: 17).

Wanneer Paulus in Rom. 1: 17 verklaart, hoe het evangelie „een kracht Gods tot zaligheid“ kan zijn, snijdt hij ontegenzeggelijk een heel belangrijke kwestie aan. En het zal dus zaak zijn, hem hier niet mis te verstaan. Dat intusschen over den zin van de eerste versheft (om daarbij nu maar te blijven) geen eenstemmigheid heerscht, ziet men bij het opsiaan van den eersten den besten commentaar. Met name drie vragen kunnen hier gesteld worden:

1e. Wat is te verstaan onder „rechtvaardigheid Gods“?

2e. Waarbij hoort de bepaling „uit geloof tot geloof“: bij „rechtvaardigheid“ of bij „wordt geopenbaard“?

3e. Wat beteekent „tot geloof“ in dit verband?

Het zal bij eenig nadenken duidelijk zijn, dat deze vragen niet los van elkaar staan. Zoo hangt (om maar het belangrijkste verband te noemen) het antwoord op de eerste vraag er mee samen, hoe men in de tweede kwestie beslist. Immers: zou men kunnen aantoonen, dat de woorden „rechtvaardigheid uit geloof tot geloof“ zijn samen te nemen, dan moet men bij „rechtvaardigheid“ wel denken aan rechtvaardigheid van den mensch. Van God laat zich n.l. wel zeggen, dat Hij rechtvaardig is, maar niet, dat Hij rechtvaardig

dig is uit geloof. De tweede naamval „Gods” vormt voor deze opvatting geen bezwaar, omdat ze behalve „die God eigen is” ook kan beteekenen: „die door God verleend is” of „die voor God geldt”.

Ook hebben we hier niet te maken met kwesties, die misschien voor philologen hun bekoring mogen hebben, maar het leven van den doorsnee kerkmens niet wezenlijk raken. Want als de opvatting, dat de mensch die bekeerd wordt verschillende soorten geloof achtereenvolgens doorwandelen moet, inderdaad Schriftuurlijk houvast zou blijken te vinden in het „uit geloof tot geloof”, dan zou dat voor velen geen geringe koerswijziging in hun leven tot gevolg moeten hebben.

Intusschen zullen we de beantwoording van de gestelde kwesties niet mogen laten beïnvloeden door de vraag, of de dogmatische en praktische consequenties ons bevalen. Dat zou een omkeeren der orde zijn.

In verband met de onderlinge verhouding der vragen zullen we wellicht (zie boven) het best doen, eerst een antwoord op de tweede vraag te zoeken.

Zoo wel Greijdanus als Van Leeuwen meenen te moeten kiezen voor een verbinding van „uit geloof tot geloof” met „geopenbaard”. Het zwaart schijnt wie zou beslissen het volgende argument te wege:

In vers 18 lezen we: „Want de toorn Gods wordt geopenbaard.....”. Deze zinsede correspondeert zoo nauwkeurig op wat we in ons vers lezen: „Want de rechtvaardigheid Gods wordt..... geopenbaard.....”, dat men er niet van tusschen kan, aan den tweeden naamval „Gods” in beide gevallen dezelfde beteekenis toe te kennen. Welnu, zoo redeneert men, in „de toorn Gods” wordt uitgedrukt, dat God toornig is; dus moet in „rechtvaardigheid Gods” wel liggen, dat God rechtvaardig is.

Men ziet dus, dat hier het antwoord op de eerste vraag doorslaggevend is voor dat op de tweede. Want nu concludeert men (zie boven): God is niet rechtvaardig uit geloof; dus hoort „uit geloof tot geloof” niet bij „rechtvaardigheid”, maar bij „geopenbaard”, waar het trouwens (en dat is een bijkomend argument hoewel van minder gewicht) ook het dichtst bij staat in den Griekschen tekst.

We kunnen moeilijk anders zeggen, dan dat deze redeneering volkomen sluitend en daarom zeer aannemelijk lijkt op het eerste gezicht.

En toch meenen we, anders te moeten beslissen, en wel om een dwingende reden.

Het is n.l. voor iedereen zonder meer duidelijk, dat Paulus na een uitwijding over Gods toornopenbaring in de heidenwereld (hfdst. 1 vs. 18—32), de positie der Joden (hfdst. 2) en de beteekenis der wet (hfdst. 3: 1—20) in Rom. 3: 21 en 22 naar zijn uitgangspunt (1: 17) terugkeert. Daar heet het n.l.: „Maar nu is de rechtvaardigheid Gods geopenbaard geworden zonder de wet, hebbende getuigenis van de wet en de Profeten, namelijk de rechtvaardigheid Gods door het geloof van Jezus Christus tot allen (en over allen!) die gelooven”.

Vergelijken we de woorden in deze passage met die uit 1: 17, dan meenen we te kunnen vaststellen:

1e. „Door het geloof” (3: 22) staat gelijk met „uit geloof” (1: 17). Dat blijkt zonneklaar, als we 3: 30 lezen: „Nademaal Hij een eenig God is, die de besnijdenis rechtvaardigen zal uit het geloof, en de voorhuid door het geloof”. Als „uit” in dit verband niet hetzelfde was als „door”, zou het heele argument van de éénheid (en dus het tegenover Jood en heiden gelijk handelen) van God stuk gaan.

2e. „Tot geloof” (1: 17) heeft nu zijn verklaring gevonden in „tot allen die gelooven” (3: 22). Wij schrijven dit voorloopig maar neer zonder nadere adstructie. Die is zeker wel noodig, te meer, nu (voor-zover wij weten) niemand het nog ooit zoo verklaarde, maar komt later, daar ze ons nu te veel zou ophouden.

3e. Nu is het meteen geen vraag meer, waar „uit geloof tot geloof” in 1: 17 bij getrokken moet worden. Immers hoorde het bij „geopenbaard”, dan had hier in 3: 22 moeten staan: „namelijk geopenbaard door het geloof.....” enz.

Maar er staat: „namelijk de rechtvaardigheid Gods door het geloof.....” enz.

Natuurlijk zijn we benieuwd, wat de door ons bestreden exegeten over 3: 22 te zeggen hebben. En dan komen er pijnlijke verrassingen.

Allereerst is het onbegrijpelijk, wat Greijdanus zegt naar aanleiding van het begin van vers 21. Hier staan de woorden „zonder de wet” in den Griekschen tekst vlak bij „rechtvaardigheid Gods”, maar gescheiden van „is geopenbaard”. Toch heet het ditmaal, dat ze bij beide hooren.

Maar als de woordorde dan hier geen belemmering is, om een eenmaal opgevatte meening te handhaven, verliest ze in 1: 17 ook haar waarde als argument tegen onze opvatting.

En wat de toch zeer veelzeggende herhaling van het woord „rechtvaardiging” in 3: 22 betreft, waar op Greijdanus' standpunt een herhaling van „geopenbaard” te verwachten ware geweest: dit punt wordt door dezen grooten exegeet zelfs niet aangeroerd. Wel maakt hij bij het „door geloof” de zeer juiste opmerking: „sprekt niet van het doen of de openbarings-

wijze Gods.....”, waarin ligt opgesloten, dat „door geloof” niet hoort bij „is geopenbaard”. Maar toch verwijst hij voor „rechtvaardigheid Gods” naar zijn commentaar op 1: 17.

Ook Homerus slaapt wel eens!

Van Leeuwen doet het niet veel beter. Aanvankelijk schijnt het van wel. Hij schrijft n.l.:

„De tusschenkomende gedachte van vs 21b maakt het noodzakelijk, dat het hoofdwoord van den zin, dat den ganschen gedachten gang van vs 21—27 beheerscht, wordt herhaald: „Gods gerechtigheid n.l.”; deze wordt dan nader bepaald door de volgende woorden „door geloof in Jezus Christus” enz.

Hier is dus toegegeven, dat „door geloof etc.” een bepaling is bij „Gods gerechtigheid”. Maar wat dan volgt is (zij het met de beste bedoelingen) niets anders dan den tekst geweld doen. Ziehier:

„Het best doen wij, deze gedrongen uitdrukking te verduidelijken door toevoeging van enkele woorden, die wij tusschen () zullen plaatsen; slagen wij erin, daarmede den zin van Paulus' woorden juist weer te geven, dan eerst kunnen wij de vraag stellen naar de beteekenis der woorden „Gods gerechtigheid”.

„Nu echter is zonder wet Gods gerechtigheid openbaar gemaakt..... Gods gerechtigheid n.l. door (d.i. die werkzaam wordt en zich betoont da a r, w a a r) geloof in Jezus Christus (is en die uitgaat) naar en (zich uitstrekt) tot allen die gelooven”.

Wij spatieerden een der inlasschingen. Men ziet, dat Van Leeuwen daar den draai maakt van wat Paulus zegt naar wat hij zelf gezegd wil hebben. Want door de tusschenvoeging van „en zich betoont” wordt de bepaling „door het geloof enz.” toch afhankelijk gesteld van het werkwoord en niet van het zelfstandig naamwoord, terwijl Paulus (juist omgekeerd) het laatste herhaalt en niet het eerste.

Taa! houdt de schrijver van de K.V. zoo dus vast aan zijn opvatting, dat „Gods rechtvaardigheid” tot uitdrukking brengt, dat God rechtvaardig is. Hij meent ook bij Rom. 10: 3 dit te moeten handhaven. En dat nu is o.i. al heel wonderlijk. De tekst in kwestie luidt aldus:

„Want alzoo zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, en hun eigen gerechtigheid zoeken op te richten, zoo zijn zij der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen”.

PERSVERSLAG 4e en 5e SYNODE-WEEK

Zitting van Maandagavond 8 November.

Na opening van deze zitting laat de praeses zingen Ps. 133: 1 en 3, en leest hij II Cor. 12: 1—9.

Naar aanleiding van een rapport over „de naam der kerken” namens Commissie I, gelezen door De H. Veltman, spreekt de Synode uit, dat zij in dezen geen besluit neemt, maar deze zaak verwijst naar de deputaten voor de correspondentie met de Hooze Overheid, die in de behandeling hiervan rekening zullen hebben te houden met de over deze materie in de vergadering der Gen. Synode gehouden besprekingen, zulks onder nadere verantwoording aan de volgende Generale Synode.

De Part. Synode van Drenthe had t.a.v. deze zaak aan de Synode verzocht er bij de kerken nog eens nadrukkelijk op aan te dringen de postale aanduiding „onderhoudende art. 31 K.O.” overeenkomstig het besluit van de Generale Synode van Enschede 1945, niet dan in noodzakelijke gevallen te gebruiken.

De Synode besluit aan dit verzoek van de Part. Synode van Drenthe te voldoen.

Nadat de praeses nog heeft laten zingen Ps. 75: 1 gaat de assessor voor in dankgebed.

Zitting van Woensdag 10 November.

Nadat de morgen met Commissie-vergaderingen is heengegaan wordt 'smiddags te 2 uur de openbare zitting door den praeses geopend met het laten zingen van Ps. 33: 10, waarna gelezen wordt Philipp. 2: 5—11 en de praeses voorgaat in gebed.

Bij het appél nominaal blijkt de Synode voltallig, behoudens oud. Jasperse, die later ter vergadering komt.

De Bosscha vraagt alsnog opname van zijn in de zitting van Donderdag ingediende en verworpen voorstel in de acta; hiertoe wordt besloten.

Het Moderamen stelt zich voor Donderdagmiddag het rapport over de Zending in behandeling te nemen. De Goossens en De van Ommen, alsmede de kerkeraad van Zwolle zullen tot die vergadering worden uitgenodigd, de biss van Friesland er mee in kennis gesteld.

Aan de orde wordt gesteld het rapport van Commissie IV inzake „Deputaten Kerkbouw”. De Bosscha rapporteert. De kerk van Uithuizen en de Part. Synode van Groningen vragen deputaten om bij de overheid op te treden voor de kerken, welke tot kerkbouw willen komen.

Ook bij dit rapport blijkt tegenstand tegen het benoemen van generale deputaten voor zaken die naar hun meening niet de kerken in 't gemeen raken. Door anderen wordt gewezen op de beperkingen die de overheid aan den bouw oplegt. Het rapport vraagt geen afzonderlijk deputaatschap, doch stelt aan de synode voor te besluiten:

a. Aan Deputaten voor de Correspondentie met de Hooze Overheid op te dragen ook inzake den kerkbouw op verzoek der kerken diligent te zijn bij de betrokken instanties.

b. Bij de benoeming dezer deputaten zoo mogelijk ook een of twee aan te wijzen, die met de materie-kerkbouw volkomen op de hoogte zijn.

Aldus wordt besloten. Hierna komt het herziene rapport van Commissie I aan de orde inzake het op te nemen contact met de Prot.

Leest men nu even verder, dan wordt „eigen gerechtigheid” omschreven als „rechtvaardigheid die uit de wet is” en „rechtvaardigheid Gods” als „rechtvaardigheid die uit het geloof is” (vs 5 en 6). Hier moet nu wel de laatste rest van twijfel verdwijnen ten aanzien van de vraag, of „uit geloof” een bepaling is bij „rechtvaardigheid Gods”.

Maar wij willen nog verder gaan. We kunnen n.l. ook, meenen we, de verklaring van den tweeden naamval „Gods” als „door God verleend, van God afdalend” als onbetwistbaar juist in 't licht stellen door een vergelijking met Fil. 3: 9. Daar heet het:

„....., niet hebbende mijn rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid die uit God is door het geloof”.

Men ziet: dit vers geeft volkomen dezelfde tegenstelling als Rom. 10: 3. Let er nu op, hoe hier de uitdrukking even is gevarieerd, n.l. „rechtvaardigheid..... uit God”.

Nu citeert ook Van Leeuwen dezen tekst. Maar in plaats van uit te gaan van de niet te loochenen zakelijke overeenstemming met Rom. 10: 3 en zoo de minder duidelijke bewoordingen van laatstgenoemde Schriftplaats te verklaren met behulp van de ondubbelzinnige woordkeus in de eerste, gaat hij omgekeerd te werk: uit gebrek aan letterlijke gelijkheid construeert hij zakelijk verschil. Zoo schrijft hij bij Rom. 10: 3 o.a.:

„Was met de gerechtigheid Gods een door God geschonken..... gerechtigheid bedoeld, dan..... zou..... Paulus hier (evenals Fil. 3: 9) wel geschreven hebben: de gerechtigheid uit God”.

Eerlijk: wij verstaan deze wijze van exegetiseeren niet. Pas deze redeneering nu b.v. eens toe op het door ons hier boven geciteerde Rom. 3: 30 (de wisseling „uit geloof” „door geloof”)!!

Of, om een nog nauwkeuriger parallel te trekken: wil Van Leeuwen soms ook beweren, dat in Rom 4: 11 een andere rechtvaardigheid bedoeld is dan in 10: 6, omdat in het eerste geval de toevoeging luidt: „des geloofs”, maar op de tweede plaats: „uit het geloof”?

Voor ditmaal: genoeg hierover. De rest van de misvattingen die ons bij de juiste exegese van den tekst-ingeding den weg versperren, hopen we een volgend maal op te ruimen.

Houwerzijl.

D. HOLWERDA.

Ref. Churches in Noord-Amerika. De rapporteur br A. Zijlstra leest dit rapport voor. Bij de bespreking blijkt, dat sommige bezwaren niet ten volle zijn weggenomen door de wijzigingen in rapport en voorgestelde besluiten. Ook in de discussie worden deze bezwaren niet voor ieder weggenomen. Nadat in het besluit: ten derde door een amendement-Bosscha, dat door de commissie wordt overgenomen, er wijziging is aangebracht, worden de besluiten in dezen vorm aangenomen:

1e. ter beantwoording van en in overeenstemming met den in 't schrijven van de Prot. Ref. Churches gedane voorslag deputaten voor de correspondentie met buitenlandse kerken te machtigen met deze kerken in contact te treden, teneinde het scheppen van de relaties voor correspondeerende kerken voor te bereiden.

2e. dat deze deputaten ten aanzien dezer zaak de volgende Generale Synode van advies zullen hebben te oefenen.

3e. dat in afwachting van het tot stand komen eener definitieve regeling, de vraag of de predikanten der Prot. Ref. Churches zullen mogen worden toegelaten tot het spreken van een stichtelijk woord in de Geref. Kerken in Nederland in de vrijheid der kerken zal worden overgelaten.

Vervolgens komt aan de orde het rapport van Commissie III inzake de geestelijke verzorging der Militairen. Rapporteur is br van Spronsen. Deze leest het rapport voor, waarna de zitting wordt geschorst tot half zeven.

De avondzitting wordt door den praeses geopend met het laten zingen van Ps. 89: 8. Deze zitting wordt besteed aan de bespreking in eerste ronde van het rapport over de geestelijke verzorging der Militairen en na het zingen van Ps. 79: 7 en dankgebed van den assessor door den praeses gesloten.

Zitting van Donderdag 11 November.

De praeses opent te 9 uur de zitting met het laten zingen van Psalm 106: 1, leest Efeze 4: 22 en v.v. en gaat voor in gebed.

Bij het appél blijkt, dat prof. Holwerda en Oud. Jasperse nog niet aanwezig zijn; deze komen later.

Een tweetal ingekomen stukken worden gelezen, doch komen wegens te laat inkomen niet in behandeling.

De bespreking van het rapport van Commissie III inzake de geestelijke verzorging der militairen wordt voortgezet.

De den Boeft meent, dat wij bij het inslaan van een nieuwen weg inzake de geestelijke verzorging wel de kosten moeten berekenen, niet slechts in financieel opzicht, maar ook ten aanzien van de moeite en tegenstand die we zullen krijgen te overwinnen. Spreker is voor zichzelf bereid dien weg te gaan.

Het veldpredikerschap in zijn tegenwoordigen vorm acht hij onaanvaardbaar. Overheidssteun moeten we niet aanvaarden. Ook br Koolstra wil dezen weg gaan al ziet ook hij den strijd die ons wacht. Eigen offervaardigheid make overheidssteun, waar ook hij tegen is, overbodig. De van Bruggen meent, dat wel vele veldpredikers voor ons onaanvaardbaar zijn, maar niet het veldpredikerschap. Spreker ontwikkelt verschillende bezwaren tegen de gedachte van Batavia. Ook De Doornbos heeft bezwaren, inzonderheid voor het werk van den veldprediker.

1) Over de vraag, of de tusschen haakjes geplaatste woorden al dan niet in den tekst hooren, laten we ons nu niet uit.